

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIII. Refelluntur qui nimiùm externant pœnas, seu effectus peccati
originalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

ista demonstrans. Videantur & quæ dixi supra n. 83. & 84.

206 Si dicas, explicari non posse, quid sint à parte rei vulnera ista, à privatione justitiæ originalis distincta? An superaddant potentiis qualitatem aliquam pravam seu morbidam? An aliquid aliud? Respondeo non superadde- re: cum sufficienter intelligantur provenire ex indispositione & immutatione facta in corpore per peccatum originale; ex quo fit ut homo sit animâ magis tardus & hebes, atque ad percipiendam veritatem magis difficilis; magis autem facilis ad errorem, & in oblectamenta sensuum magis labilis & pronus, magis etiam vehementibus passionibus agitur, quàm si in puris naturalibus esset constitutus. Corpus enim quod corrumpitur, aggravat animam, atque ex vehementia affectionum corporalium variæ in animamveniunt affectiones, præsertim accedente imaginatione, quæ plurimum dependet à corporis dispositione. Unde videmus eandem sæpè personam, dum benè valet, corpusque benè dispositum habet, inclinatum esse ad jucunditatem; econtrà dum corpus est indispositum. Hominem etiam vegetum, inclinatum esse ad audacia, & temeritatem in periculis, dum ea per imaginationem ipsi repræsentantur minora quàm sint; inclinatum econtrà ad timiditatem, dum infirmus est, & periculum aliquod magnum per imaginationem ipsi vivaciter repræsentatur. Denique sicut ex peccato actuali malitia seu pronitas ad malum nascitur demeritoriè & dispositivè; ita & ex peccato originali. Demeritoriè, quatenus peccator meretur, ut Deus interiùs exteriùsque ipsum deserat, usque ad pronitatem peccandi: dispositivè, quatenus peccatum efficit ipsum habitualiter dispositum ad malum. Explicent Adversarii, quomodò in Paganis, justitiâ & gratiâ destitutis, dicta peccati vulnera augeantur per peccata actualia (quod profectò explicare nequeunt per diminutionem gratiæ & justitiæ originalis, seu alterius doni supernaturalis) eodem modo nos explicabimus, quomodò incipiant esse per peccatum originale.

CAPUT XIII.

Reselluntur qui nimium extenuant penas, seu effectus peccati originalis.

207 **V**aldè displicere Deo peccatum originale, satis demonstrant gravissimæ penæ animæ & corporis, quibus Deus illud punit in hac vita. Ad quas si benè reflecterent, qui nobilicium non conveniunt, adeò alieni non essent à sententiâ Patrum, quæ tradit infantes sine baptismo mortuos in altera vita puniri pœna sensûs: si enim tam graviter originale peccatum, etiam dimissum, justè punit in præsentis; quibus pœnis illud non dimissum in altera punire justè non poterit? Sed quemadmodum aliquibus non placet sententiâ Patrum

de pœna illa sensibili infantium; ita nec placet sententiâ eorundem de animæ vulneribus, pœnisque corporalibus hujus vitæ. Placeret, si, in his quæ humano pensanda non sunt iudicio, sed divino, plus non tribuerent humanæ rationi, quàm Scripturæ & traditioni. Hinc enim fit, quod sicut ipsis durum videtur, peccatum agnoscere in infantibus, qui nunquam usum habuerunt rationis, & adhuc durius, ipsos addici gehennalibus flammis; sic & durum videatur, eos ob originale peccatum subji dictis pœnis, seu effectibus, quibus voluntas ad varia inducitur peccata actualia, & ad damnationem finaliter sempiternam, nisi Dei misericordia, Christi que gratia succurrat.

Propterea ergo nonnulli effectus illos, animam concernentes, sic explicant, ut parum vel nihil ad damnationem contribuant. A formali namque peccato facilè exculant ea quæ ignoranter fiunt contra jus naturæ. Gratiam omnibus tribuunt proximè sufficientem, eamque nemini denegari prætendunt, in pœnam originalis peccati. Ipsam denique carnis concupiscentiam, seu libidinem docent esse naturalem, non malam nec vitiosam. Primum à nobis reselleretur parte 2. ... Secundum restatum est l. 9. ... parvulorumque sine baptismo morientium exemplo, gratiam ad salutem necessariam plerisque in pœnam peccati originalis subtrahi, Augustino videtur tam perspicuum, ut ad parvulos illos, velut ad rem quæ negari nequeat, adversarios suos pluribus locis provocet. Enimverò gratiam baptismi parvulis ante rationis usum morientibus esse medium ad salutem unicè necessarium, fides Catholica docet: quia nisi quis renatus fuerit de novo, non potest videre regnum Dei. Joan. 3. Pluribus verò parvulis infidelium, imò & fidelium, gratiam istam denegat Deus, non ob præscientiam futurorum operum malorum ipsorum, si ad adultam pervenissent ætatem (nemo quippe punitur, nec præmiatur ob ea quæ fecisset, si hoc vel illud contigisset, sed propter ea quæ reverà fecit (prout idem Augustinus non uno ostendit loco) sed quia iusto iudicio suo ipsos per istius gratiæ denegationem punire vult ob originale peccatum. Si ergo gratia ad salutem necessaria variis parvulis à Deo negatur propter originale peccatum; quâ veritate dici potest eam adultis, sive propter originale, sive propter addita illi multa graviora peccata actualia, denegari non posse? Quomodo dicitur (inquit Augustinus epist. 217. aliàs 107. ad Vitalem) omnes homines eam gratiam fuisse accepturos, si non illi, quibus non datur, eam suâ voluntate respuerint (quoniam Deus vult omnes homines salvos fieri) cum multis non detur parvulis, & sine illa plerique moriantur, qui non habent contrariam voluntatem, & aliquando cupientibus, festinantibusque parentibus, ministris quoque volentibus ac paratis, Deo nolente non datur; cum repente, antequam detur, expirat, pro quo, ut acci-

peret curcatur? Unde manifestum est, eos qui huic resistunt tam perspicua veritate, non intelligere omnino, quia locutione dictum sit, quod omnes homines vult Deus salvos fieri; cum tam multi salvi non fiant, non quia ipsi, sed quia Deus non vult, quod sine caligine manifestatur in parvulis.

209 Unde S. Thomas 2. 2. q. 2. a. 5. ad 1. de adultis generaliter pronuntiat, post Augustinum: *Auxilium* (supernaturale) quibuscumque divinitus datur, misericorditer datur; quibus autem non datur, ex iustitia non datur; in poenam praecedentis peccati, & saltem originalis peccati, ut Augustinus dicit in l. de corrept. & grat.

210 Carnis denique concupiscentiam, seu libidinem, naturalem non esse homini, non existenti in statu naturae corruptae, utpote inordinatam & malam seu vitiosam, probatur, tum quia peccato militat, ejusque ergo est. Tum quia contra eam pugnare debemus. Tum quia est malum, à quo liberari, Sancti efflagitant, sicut & Ecclesia, dicendo, *carnis terat superbiam potus cibique parcitas*. Tum quia Deo displicet, ut multis locis Augustinus docet. Tum quia non est naturae proprietas, sed corruptio perduellioque naturae. Unde concupiscentia à S. Augustino l. 1. de nupt. & concup. c. 7. dicitur esse instar morbi, & ab eodem l. 6. contra Julian. c. 17. æquiparatur febris: quemadmodum enim febris in humorum distemperie & inordinatione consistit; sic concupiscentia in deordinatione potentiarum animae. Et ratio à priori est, quia potentiae omnes & appetitus creati sunt ut subint & obediant rationi, agantque dependenter ab illa: concupiscentia autem movet & inclinat potentias & appetitus ad agendum independentem à ratione; motus namque concupiscentiae, sive feratur in objectum licitum, v. g. cibum, potum necessarium, actum conjugalem, &c. sive in illicitum, inclinat ad illud, non quia ratio dicat, sed quia delectationem quaerit, sine ullo respectu ad rationem. Et ideo rebellionem carnis Ecclesia, in oratione supradicta, carnis superbiam vocat: quia inordinationem committit, similem illi, quam committunt famuli, ex superbia nolentes obedire & subesse Superioribus. Ideo etiam ab Augustino non uno loco rursus vocatur *pestis & contagio*.

211 Haec omnia illustrabit Augustini hac de re disputatio cum Juliano. Dicebat Julianus, concupiscentiam in se esse bonam, Deique opus, solumque ipsius abusum esse culpandum. Videant Adversarii, an non id ipsum dicant. Juliani verba ista refert Augustinus l. 3. contra Julian. c. 22. *Concupiscentia naturalis qui modum tenet, bono bene utitur; qui modum non tenet, bono male utitur; qui autem etiam ipsum modum sanctae virginitalis amore contempserit, bono melius non utitur*. Augustinus contra non abusum tantum, sed concupiscentiam ipsam dicebat malam. Ego vero sic ad

irra ista respondeo; concupiscentia carnalis qui modum tenet, malo bene utitur; qui modum non tenet, malo male utitur; qui autem etiam ipsum modum sanctae virginitalis amore contempserit, malo melius non utitur. In hac controversia de bene utendo, utrum bono, an malo, tota inter nos causa versatur.

Confirmat sententiam suam Augustinus, Julianumque impugnat 1°. hac ratione: virtus continentiae reprimat motus concupiscentiae, contra eosque pugnat. Ergo concupiscentiae est mala. Nulla pugna (ait l. 5. contra Julian. c. 5.) est sine malo: quando enim pugnatur, aut bonum pugnat & malum; aut si duo bona inter se pugnent, ipsa pugna est magnum malum. Igitur concupiscentia, saltem propter rebellionem contra continentiam, est mala; alterutrum enim ex pugnantibus est malum; continentia vero concupiscentiam aggreddens culpam non potest; cum vincenda sit libido, ut paulo ante dixerat; atque ut vincatur, ei resistendum esse & repugnandum, & ego dico, & tu... adhuc non evigilas, ut intelligas nostram naturam non esse, sed vitium, contra quod virtute pugnatur?

2°. sententiam suam confirmat altera ratione: quia concupiscentia ad objectum suum trahit independentem à ratione. Sive enim licitum sit objectum, sive illicitum, æqualiter trahit & movet. Unde l. 4. c. 14. *Libido* (inquit) *sentiens, de qua nunc agimus, est quae nos ad sentiendum, sive consentientes mente, sive repugnantes, appetitu voluptuarius carnalis impellit*. Et c. 2. probat malitiam ipsius, quia quod ipsa concupiscentia facit, sive ad licitum, sive ad illicitum indifferenter ardescere, inique malum est.

Arque hinc inferit, omne id quod ex concupiscentia fit, male fieri, etiam si secundum se licitum esset ac bonum; quodque, si conjuges sint sancti, sanctæque opus exercent conjugale, nihil unquam sint facturi ex concupiscentia: si summum culmen obtineant pudicitiae conjugalis, faciant boni aliquid per illam, quamvis nihil faciant propter illam.

Hinc patet, ea quae diximus de concupiscentia plurimum servare ad praxim: quia ex iis clarè intelligitur, inordinatum esse obedire concupiscentiis, animabusque timoratis displicere debere motus concupiscentiae, iisque cohibendis allaborandum esse, licet nullum esset periculum consensus in peccatum: quia tenemur equidem illud omne cohibere, quod inordinatum est, Deoque displicere cognoscimus.

Objectiones duas, unam ex Concilio Tridentino, alteram ex Bulla Pii V. contra Bajum solutas habes supra n. 25. 26. & seqq.

CAPUT XIV.

Utilitates practicae ex noitia peccati originalis.

Doctor Huyghenius in observationibus suis de peccato originali rectè monet, populum